

Kamer van volksvertegenwoordigers Verkiezing

De Kamer van volksvertegenwoordigers is samengesteld uit 150 Kamerleden die in 11 kieskringen rechtstreeks en in één stemronde worden verkozen voor een periode van vijf jaar tenzij de Kamer eerder ontbonden wordt.

Elf kieskringen

De wet bepaalt de kieskringen. De kieskringen vallen samen met de provincies met uitzondering van de kieskring Brussel-Hoofdstad. Het aantal zetels per kieskring staat in verhouding tot het bevolkingscijfer van de kieskring.

Wie mag stemmen?

De Kieswet bepaalt dat alle Belgische mannen en vrouwen vanaf de leeftijd van 18 jaar stemgerechtigd zijn. In België bestaat stemplicht. De wet van 27 januari 1999 (Belgisch Staatsblad van 30 januari 1999) heeft voor de gemeenteverkiezingen het stemrecht uitgebreid tot de burgers van de Europese Unie die de Belgische nationaliteit niet hebben. In 2004 werd het stemrecht opnieuw uitgebreid. Door de wet van 19 maart 2004 (Belgisch Staatsblad van 23 april 2004) kunnen burgers van buiten de Europese Unie die al minstens vijf jaar ononderbroken hun hoofdverblijfplaats hebben in België, hun stem uitbrengen bij de gemeenteraadsverkiezingen.

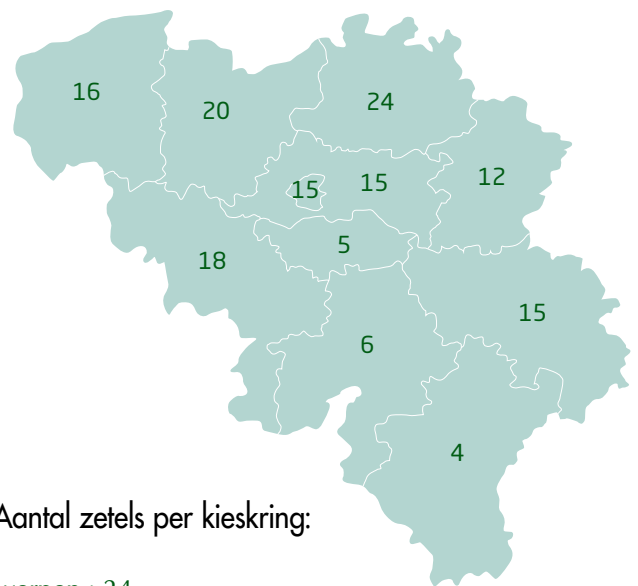
Wie kan verkozen worden?

De Grondwet bepaalt volgende voorwaarden om verkozen te kunnen worden in de Kamer (verkiesbaarheidsvoorwaarden; Art 64 G.W.):

- Belg zijn
- het genot hebben van de burgerlijke en politieke rechten
- de volle leeftijd van 18 jaar hebben bereikt
- zijn woonplaats hebben in België.

Hoe worden de zetels verdeeld?

De zetels worden, evenredig met het aantal behaalde stemmen (lijst- en naamstemmen) toegekend aan de lijsten die minstens 5% van het totaal aantal geldig uitgebrachte stemmen in de kieskring behaalden⁽¹⁾. De zetelverdeling gebeurt dus proportioneel. (vastgelegd bij wet - art.62 GW).

► Aantal zetels per kieskring:

Antwerpen : 24
 Oost-Vlaanderen : 20
 Henegouwen : 18
 West-Vlaanderen : 16
 Vlaams-Brabant : 15
 Brussel-Hoofdstad : 15
 Luik : 15
 Limburg : 12
 Namen : 6
 Waals-Brabant : 5
 Luxemburg : 4

De zetelverdeling gebeurt in verschillende stappen.

► Stemcijfer

Eerst wordt het stemcijfer van elke lijst berekend. Dat is het totaal aantal geldige stembiljetten waarop een stem voor de lijst en/of voor kandidaten van die lijst is uitgebracht.

► Kiesdeler

De kiesdeler is het minimumaantal stemmen dat nodig is om een zetel te behalen. In het systeem D'Hondt gaat dat zo:

- Het stemcijfer van elke lijst wordt achtereenvolgens gedeeld door 1, 2, 3 enzovoort.

- De verkregen quotiënten worden gerangschikt van groot naar klein tot er zoveel quotiënten zijn als er zetels te be-geven zijn.
- Het laatste quotiënt dat een zetel oplevert, is de kiesdeler.

► Aantal zetels per lijst

Om het aantal zetels per lijst te kennen, delen we het stemcijfer van de lijst door de kiesdeler. Als een bepaald quotiënt twee keer voorkomt, gaat de zetel naar de lijst met het hoogste stemcijfer.

Een voorbeeld

Stel: in een kieskring zijn 7 zetels te begeven.

	Lijst A	Lijst B	Lijst C	Lijst D
Stemcijfer	48 000	136 000	88 000	140 000
Gedeeld door 1	48 000 (6)	136 000 (2)	88 000 (3)	140 000 (1)
Gedeeld door 2	24 000	68 000 (5)	44 000	70 000 (4)
Gedeeld door 3	16 000	45 333	29 333	46 667 (7)
Gedeeld door 4	12 000	34 000	22 000	35 000
Gedeeld door ...				

Conclusie: Lijst D behaalt 3 zetels, lijst B 2 en de lijsten A en C behalen elk 1 zetel.

► Zeteltoewijzing

Als iedere lijst weet hoeveel zetels zij in elke kieskring heeft, moeten de zetels worden toegekend aan de individuele kandidaten.

Dat gebeurt zo:

Voor elke lijst die zetels behaald heeft, bepaalt men het verkiesbaarheidscijfer. Dit verkrijgt men door het stemcijfer (het aantal stemmen dat een lijst behaald heeft) te delen door het aantal behaalde zetels plus één (kieswetboek - art. 172).

Een kandidaat die het verkiesbaarheidscijfer behaalt is verkozen. Hierbij houdt men rekening met de naamstemmen van elke kandidaat en de helft van de behaalde lijststemmen.

De eerste kandidaat kan als eerste putten uit de lijststemmen, voor zover hij dat nodig heeft om het verkiesbaarheidscijfer te behalen. Wat over blijft, wordt overgedragen naar de tweede kandidaat enzovoort.

Op lijst D zijn er 5 kandidaten. De lijst behaalde 3 zetels.

Naamstemmen: 100.000 - Lijststemmen: 40.000

Het kiescijfer van de lijst: $100.000 + 40.000 = 140.000$

Het verkiesbaarheidscijfer: $140.000 : 4 = 35.000$

De helft van de lijststemmen, 20.000 dus, wordt toegewezen aan individuele kandidaten.

	Naam- stemmen	Verdeling lijststemmen	Totaal	(1)
Kand. 1	32 000	3 000	35 000	J
Kand. 2	19 000	16 000	35 000	J
Kand. 3	11 000	1 000	12 000	N
Kand. 4	36 000		36 000	J
Kand. 5	2 000		2 000	N
Totaal	100 000	20 000		

(1) J = verkozen N = niet verkozen

■ Bijeenroeping van de Kamer na verkiezingen

De Grondwet bepaalt dat er binnen 40 dagen na de ontbinding van de Kamers verkiezingen georganiseerd moeten worden en de nieuwe Kamers binnen twee maanden bijeengeroepen moeten worden. (Binnen drie maanden ingeval een verklaring tot herziening van de Grondwet is aangenomen. Art. 46 G.W.)

■ Onderzoek van de geloofsbrieven

Hiermee wordt het onderzoek bedoeld, waarbij de nieuw verkozen Kamer nagaat of de volksvertegenwoordigers voldoen aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden en of de verkiezing regelmatig is verlopen.

In de praktijk verloopt dit onderzoek als volgt: tijdens de eerste vergadering van de Kamer na de verkiezingen worden bij loting zes commissies samengesteld die elk zeven leden tellen. Iedere commissie onderzoekt de processen-verbaal van de verkiezingen van een aantal kieskringen en stelt daarover een verslag op. In plenaire vergadering wordt gestemd over de conclusies van iedere commissie en worden de personen van wie de geloofsbrieven geldig zijn verklaard, door de Kamer tot volksvertegenwoordiger uitgeroepen.

■ Eedaflegging

De Kamerleden leggen, vooraleer in functie te treden, de volgende eed af: "Ik zweer de Grondwet na te leven".

⁽¹⁾ De berekeningsmethode voor de toepassing van de evenredige vertegenwoordiging werd ontworpen door de Belgische jurist Victor D'Hondt (1841-1901). Het systeem D'Hondt wordt ook in tal van andere landen toegepast.